

OPIS ŠTUDIJNÉHO ODBORU Ústavné právo

Platný od:

a) Názov študijného odboru: Ústavné právo

b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje a štandardná dĺžka štúdia študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

Študijný odbor Ústavné právo je možné študovať v treťom stupni vysokoškolského štúdia (PhD.) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 roky v dennej forme a 4 roky v externej forme.

c) Obsah študijného odboru:

Cieľové uplatnenie absolventa:

Absolventi študijného programu v študijnom odbore 3. stupňa vysokoškolského štúdia Ústavné právo sú spôsobilí vykonávať najmä nasledujúce profesie:

- výskumný pracovník,
- vysokoškolský učiteľ,
- odborný pracovník pôsobiaci v oblasti legislatívy,
- ďalšie právnické povolania, ktoré môžu vykonávať už absolventi 1. a 2. stupňa v študijnom odbore Právo, avšak absolventi v 3. stupni štúdia v odbore Ústavné právo ich vykonávajú na kvalitatívne vyššej úrovni vedeckého prístupu s akcentom na ústavnoprávne aspekty,
- odborný poradca v rámci ústavných inštitúcií,
- odborný pracovník v samospráve,
- odborný pracovník v štruktúrach občianskej spoločnosti.

Výskumný pracovník – sa aktívne zúčastňuje na výskumných a vývojových činnostiach zameraných na získanie nových poznatkov predovšetkým z odboru Ústavné právo, a to na vysokých školách, výskumných inštitúciách, v orgánoch verejnej správy aj súkromnom sektore.

Vysokoškolský učiteľ – sa aktívne zúčastňuje na výskumných a vývojových činnostiach zameraných na získanie nových poznatkov predovšetkým z odboru Ústavné právo, výučbu na vysokých školách realizuje s využitím najmodernejších vedeckých poznatkov.

Odborný pracovník pôsobiaci v oblasti legislatívy – vykonáva činnosti najmä v orgánoch verejnej správy pri tvorbe a pripomienkovaní legislatívnych návrhov prioritne v oblasti ústavného práva a súvisiacich vedných disciplín.

Odborný poradca v rámci ústavných inštitúcií – tvorí vedecké analýzy s praktickým využitím zamerané na problematiku ústavného práva a súvisiacich vedných disciplín pre potreby lepšieho plnenia funkcií ústavných orgánov, príp. orgánov samosprávy.

- odborný poradca v rámci ústavných inštitúcií (odbornou poradenskou činnosťou pomáha k ústavne konformnému plneniu úloh ústavného orgánu),
- odborný pracovník v samospráve (odbornou činnosťou napomáha ústavne konformnému plneniu úloh samosprávy, predovšetkým s ohľadom na ochranu základných práv osôb),
- odborný pracovník v štruktúrach občianskej spoločnosti (odborným pôsobením v pomáha rozvíjať a formovať diskusiu smerom k lepšiemu fungovaniu demokracie a právneho štátu).

Vymedzenie odborného profilu absolventa (3. stupeň)

Absolvent študijného programu v študijnom odbore 3. stupňa vysokoškolského štúdia Ústavné právo uplatňuje vedecké metódy výskumu prioritne v oblastiach: ústavnoprávnej ochrany práv a slobôd fyzických a právnických osôb, tvorby právnych predpisov na parlamentnej úrovni, na úrovni EÚ, na úrovni samosprávy a orgánov verejnej moci, fungovania ústavného systému, ochrany ústavnosti. Na základe vedeckých metód poznania a výskumu absolvent navrhuje koncepčné a systémové riešenia, rozvíja legislatívu, zabezpečuje ďalší rozvoj odboru ústavné právo a jeho interdisciplinárnych súvislostí v národnom aj medzinárodnom vedeckom priestore, zabezpečuje výučbu na úrovni vysokoškolského vzdelávania aj ďalšieho vzdelávania odborníkov z praxe a je tiež spôsobilý plniť analytické, expertízne, prognostické a koncepčné úlohy pracovníka na vyššom stupni manažmentu v organizačnej štruktúre orgánov verejnej moci, súdnictva, samosprávy, tvorí vedecké analýzy s praktickým využitím zamerané na problematiku ústavného práva a súvisiacich vedných disciplín.

Teoretické vedomosti absolventa (3. stupeň)

- schopnosť používania vedeckých metód pri identifikácii a riešení vedeckých problémov z hľadiska teórie ústavného práva, ako aj výslovne prakticky orientovaných právnych analýz pri tvorbe legislatívy, ochrane ústavnosti a plnení funkcií ústavných inštitúcií.
- schopnosť riešenia vedecko-výskumných projektov, nielen základného ale aj aplikovaného výskumu, schopnosť publikovania vedeckých článkov vo vedeckých časopisoch a na medzinárodných vedeckých konferenciách ako aj odborných a právno-popularizačných článkov.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti absolventa (3. stupeň)

- základná teoretická orientácia v príbuzných odboroch k ústavnému právu, ako aj zohľadnenie interdisciplinarity poznatkov pri práci s obsahom v odbore ústavné právo.

Vymedzenie jadra vedomostí (3. stupeň)

Štúdium doktorandského študijného programu Ústavné právo pozostáva z kombinácie vedeckej časti a študijnej časti a môže byť doplnené aj o pedagogickú časť.

Študijná časť:

Nosné témy zapracované v jednotlivých predmetoch sú zamerané na:

- a) metodológiu vedeckej práce,
- b) metodológiu pedagogickej činnosti,
- c) otázky vedy ústavného práva, akými sú napríklad: predmet a systém ústavného práva, základné princípy výstavby demokratického a právneho štátu, konštrukcia ochrany ústavnosti, ochrany základných práv a slobôd, tvorba právnych predpisov, pojmológia ústavného práva, legislatíva ústavného práva, úvahy *de lege ferenda*.

Vedecká časť:

Vedecká práca doktoranda je sústredená na výskum vybraných vedeckých problémov z odboru ústavné právo, prípadne hraničných medziodvetvových problémov viacerých študijných odborov s presahom do ústavného práva. V rámci tejto činnosti sa orientuje tiež na etické a spoločenské stránky vedeckej práce, prezentáciu čiastkových a záverečných

výsledkov výskumu na medzinárodných a domácich vedeckých podujatiach a v medzinárodne uznávaných a domácich vedeckých periodikách, transformáciu výsledkov výskumu v legislatívnej praxi, prípadne výskum hraničných medziodvetvových problémov viacerých príbuzných študijných odborov.

Znalosti doktoranda uvedené v jadre majú mať takú úroveň, aby jednoznačne preukazovali jeho schopnosť samostatne vedecky pracovať s dôrazom na:

- vedecké skúmanie aktuálneho vedeckého problému v dizertačnej práci,
- analýzu súčasného stavu riešenej problematiky, vedecké formulovanie problému, základný alebo aplikovaný výskum s využitím výskumných metód,
- prezentáciu výsledkov výskumu v publikačnej činnosti,
- participáciu na vedeckých podujatiach / projektoch školiaceho pracoviska,
- príspevok k rozvoju študijného odboru a prínos pre prax.

Výsledky vedeckej činnosti doktoranda majú byť prínosom pre aplikačnú prax (najmä legislatívnu prax a prax ochrany ústavnosti).

Pedagogická časť

Súčasťou doktorandského študijného programu Ústavné právo v dennej forme je okrem vedeckej a študijnej časti aj vykonávanie pedagogickej činnosti alebo inej odbornej činnosti súvisiacej s pedagogickou činnosťou, ktorá je zameraná na formovanie pedagogických a prezentačných schopností doktoranda, rozvoj kritického myslenia, rozvoj metód argumentácie v práve a pod., najmä zabezpečením vybraných seminárov pre študentov denného štúdia prvého a druhého stupňa vysokoškolského vzdelávania v študijnom odbore Právo v stanovenom rozsahu, a vedením záverečných prác.

Ďalšie témy jadra znalostí študijného odboru, prejavujúce sa najmä v študijnej časti:

Témy zapracované predovšetkým v povinne voliteľných a výberových predmetoch: vedecký prednes, ústavný systém Slovenskej republiky – aktuálne otázky fungovania, ústavné systémy vybraných členských štátov Európskej únie, právo ľudských práv, orgány ochrany práva, princípy ústavného práva, princípy európskeho ústavného práva.

d) Zdôvodnenie potreby vzniku študijného odboru:

Právo je na jednej strane produktom života spoločnosti, jej potrieb, záujmov a konfliktov. Na strane druhej však nie je len výsledkom, ale aj hýbateľom tohto života. Právne normy vplývajú na fakty – čo má byť podľa práva, vplýva na to, čo v spoločnosti je ako fakt. Právo tak kľúčovo ovplyvňuje život spoločnosti, a preto je v istom zmysle najširším praktickým humanitným odborom. Jeho absolventi sú jednak v službách štátu či verejnosti a jednak v službách jednotlivcov, stále však s cieľom realizácie spravodlivosti. Kvalitný výkon týchto služieb (typicky tvorba legislatívy, jej interpretácia a aplikácia z pozície verejnej moci, či zastupovanie jednotlivcov pred orgánmi verejnej moci) kľúčovo prispieva k spoločenskému zmieru. Osobitosťou ústavného práva je jeho úzke prepojenie na jednej strane s politikou, na strane druhej s právami a slobodami ľudí. Preto je obzvlášť podstatné, aby absolventi tohto odboru svojím poznaním a vedeckým zázemím prispievali k dobrému fungovaniu ústavných inštitúcií, ústavnosti a ochrany základných práv.

e) Podobné študijné odbory v zahraničí:

Česká republika: Univerzita Karlova v Prahe, Masarykova Univerzita v Brne,

Rakúsko: Viedenská Univerzita,

Francúzsko: Univerzita Panthéon-Assas Paríž (bývalá Sorbona),

Veľká Británia: Londýnska Univerzita,

Poľsko: Jagelovská Univerzita v Krakove, Varšavská Univerzita, Lodžská Univerzita, Univerzita v Toruni
Nemecko: Eberhardova-Karlova Univerzita Tübingen,
Švajčiarsko: Bazilejská Univerzita.

f) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

- Právo

Študijný odbor Ústavné právo, ako odbor ďalšej špecializácie v 3. stupni vysokoškolského vzdelávania priamo nadväzuje a spresňuje objekt štúdia aj výskumu v rámci študijného odboru Právo uskutočňované v 1. a 2. stupni vysokoškolského štúdia.

- Správne právo,

Príbuzný študijný odbor Správne právo ako odbor ďalšej špecializácie v 3. stupni vysokoškolského vzdelávania priamo nadväzuje a spresňuje objekt štúdia aj výskumu v rámci študijného odboru Právo uskutočňované v 1. a 2. stupni vysokoškolského štúdia, je odbor, ktorého objektom skúmania je prioritne regulácia vzťahov vo verejnej správe a práv a povinností fyzických a právnických osôb predovšetkým súvisiacich s verejnou správou a ďalšími oblasťami, na reguláciu ktorých je verejná správa určená. Správne právo a ústavné právo používajú mnohé obdobné postupy a prostriedky riešenia situácií vo verejnom práve. V právnej úprave mnohých inštitúcií, predovšetkým na úrovni výkonnej moci, sa prelína ústavnoprávna a správnaprávna regulácia, ktoré tak tvoria neoddeliteľný celok.

- Teória a dejiny štátu a práva (v prípade rozdelenia tohto študijného odboru aj: teória štátu a práva; dejiny štátu a práva),

Príbuzný študijný odbor Teória a dejiny štátu a práva ako odbor ďalšej špecializácie v 3. stupni vysokoškolského vzdelávania priamo nadväzuje a spresňuje objekt štúdia aj výskumu v rámci študijného odboru Právo uskutočňované v 1. a 2. stupni vysokoškolského štúdia, je odbor, ktorého objektom skúmania je teoretická štruktúra a inštitúty práva vo všeobecnosti, z ktorých vychádza aj ústavné právo. Dejiny práva zahŕňajú aj dejiny práva ústavného, pričom ich znalosť a správne porozumenie sú nevyhnutným predpokladom pre správne a úplné pochopenie inštitútov ústavného práva. Rovnako tak je nevyhnutným predpokladom znalosť teoretických poznatkov, ktoré vymedzujú východiská ústavnoprávných inštitútov.

- Medzinárodné právo

Príbuzný študijný odbor Medzinárodné právo ako odbor ďalšej špecializácie v 3. stupni vysokoškolského vzdelávania priamo nadväzuje a spresňuje objekt štúdia aj výskumu v rámci študijného odboru Právo uskutočňované v 1. a 2. stupni vysokoškolského štúdia, je odbor, ktorého objektom skúmania sú prioritne: právne pravidlá upravujúce vzťahy najmä medzi suverénnymi štátmi, vzťahy štátu k medzinárodným organizáciám, právne pravidlá medzištátnej spolupráce, medzinárodnoprávnej ochrany práv a slobôd ľudí. Príbuznosť tohto odboru s odborom ústavného práva je daná najmä tým, že ústava vytvára ústavnoprávny základ suverenity štátu a že jej podstatnou súčasťou je ochrana ľudských práv a slobôd. Táto ústavná ochrana je v súčasnosti nerozlučne prepojená s medzinárodnou ľudskoprávnou ochranou.